

Indenrigs- og Socialministeriet
International
J.nr. 2009-5121
akj

28. oktober 2009

**Samlenotat
om
EU-Kommissionens forslag om et europæisk år for frivilligt arbejde i 2011**

KOM (2009) 254 af 4. juni 2009: Forslag til Rådets beslutning om det europæiske år for frivilligt arbejde (2011)

1. Resumé

Det foreslås i beslutningen, at 2011 gøres til "året" for frivilligt arbejde. Målet for året er at fremme og støtte medlemsstaternes, de regionale og lokale myndigheders og civilsamfundets indsats for at skabe betingelser, der gør frivilligt arbejde mere attraktivt i Den Europæiske Union. Inden for disse mål lægges der vægt på at skabe et frivilligfremmende klima i EU, styrke frivilligorganisationerne og højne kvaliteten af de frivilliges indsats, belønne og anerkende frivilligorganisationerne samt styrke bevidstheden om værdien og betydningen af frivilligt arbejde. Der afsættes 6 mio. EUR for perioden 1. januar 2011 til 31. december 2011. Derudover har Kommissionen foreslået at tildele 2 mio. EUR over det foreløbige budgetforslag for 2010 til forberedende arbejde. Der forudsættes 20 pct. medfinansiering af alle aktiviteter, som gennemføres på nationalt niveau.

2. Baggrund

I resolutionerne fra Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i rådet af 27. juni 2002 og 16. november 2007 og i henstillingen af 20. november 2008 anerkendte Rådet og medlemsstaterne frivillige aktiviteter som et centralt aspekt på ungdomsåret og vedtog fælles målsætninger for unges frivillige aktiviteter og for unge frivillige mobilitet i EU. I tillæg opfordrede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg i december 2006 Kommissionen til at foreslå et europæisk år for frivilligt arbejde og til hurtigst muligt at offentliggøre en hvidbog om frivillige aktiviteter og aktivt medborgerskab i Europa.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget har hjemmel i Traktatens artikel 308, hvorefter Rådet på forslag af Kommissionen og efter at have indhentet udtalelse fra Europa-Parlamentet med enstemmighed kan udfærdige passende forskrifter.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at målene for det foreslåede europæiske år kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne på grund af behovet for tværnational informationsudveksling og udbredelse af god praksis i hele Fællesskabet og kan derfor på grund af den foreslåede foranstaltnings omfang bedre gennemføres på fællesskabsplan. Regeringen er enig heri.

5. Formål og indhold

Formål: Formålet med det europæiske år er at fremme og støtte medlemsstaternes, de regionale og lokale myndigheders og civilsamfundets indsats for at skabe betingelser, der gør frivilligt arbejde mere attraktivt i Den Europæiske Union.

Kommissionen foreslår følgende fire delmål:

- Skabelse af et frivilligfremmende klima i EU: Frivilligt arbejde skal inddrages som en uadskillelig del af indsatsen for at tilskynde borgerne til at tage aktiv del i samfundslivet og i mellemfolkelige aktiviteter i EU-sammenhæng.
- Styrkelse af frivilligorganisationerne og højnelse af kvaliteten af de frivilliges indsats. Der skal tilskyndes til etablering af netværk, mobilitet, samarbejde og synergi mellem frivilligorganisationerne og andre sektorer i EU-sammenhæng.
- Belønning og anerkendelse af frivilligorganisationer
- Styrkelse af bevidstheden om værdien og betydningen af frivilligt arbejde.

Indhold:

De foranstaltninger, der iværksættes for at nå de opstillede mål, skal på såvel fællesskabsplan som på nationalt, regionalt og lokalt plan omfatte følgende initiativer, som er forbundet med målene for det europæiske år:

- Udveksling af erfaringer og god praksis;
- formidling af ressourcer af undersøgelser og forskning;
- konferencer, arrangementer og initiativer, der har til formål at skabe debat og øge bevidstheden om vigtigheden og værdien af frivilligt arbejde og værdsætte de frivilliges indsats;
- oplysnings- og pr-kampagner til formidling af særlige budskaber.

Der afsættes 6 mio. EUR for perioden 1. januar 2011 til 31. december 2011. Derudover har Kommissionen foreslået at tildele 2 mio. EUR over det foreløbige budgetforslag for 2010 til forberedende arbejde. Der forudsættes 20 pct. medfinansiering af alle aktiviteter, som gennemføres på nationalt niveau.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

I det omfang, statslige myndigheder vil søge om at udføre aktiviteter under "frivillighedsåret", vil det medføre en forpligtelse for den pågældende myndighed til at finansiere 20 % af aktivitetens samlede udgifter.

Forslaget medfører en udgift på EU's budget på i alt 8 mio. EUR i årene 2010-2011. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved projektet på ca. 1,2 mio. kr.

Beslutningen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske, miljømæssige eller beskyttelsesmæssige konsekvenser.

9. Høring

Udkastet til beslutning har været i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold samt hos Frivilligrådet og Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Danske Handicaporganisationer

Danske Handicaporganisationer (DH) takker for muligheden for at fremkomme med høringssvar til EU-Kommissionens forslag om et europæisk år for frivilligt arbejde i 2011.

DH mener, at det er en god ide og støtter således forslaget om et europæisk år for frivilligt arbejde i 2011.

DH vil i den forbindelse bemærke, at alle former for frivilligt socialt arbejde skal omfattes af indsatsen.

Endvidere anbefaler DH, at alt materiale i kampagnen gøres tilgængeligt for personer med handicap, da ganske mange mennesker med handicap arbejder frivilligt i såvel handicapbevægelsen som i alle andre typer af frivillige organisationer.

Frivilligrådet

Frivilligrådet hilser EU-Kommissionens forslag velkomment og er samlet set meget tilfreds med Kommissionens forslag til formål, mål og aktiviteter for året. Frivilligrådet finder det således positivt, at det europæiske år får til formål at skabe betingelser, der gør frivilligt arbejde mere attraktivt i EU, og at der bliver sat fokus på temaer som skabelse af et frivilligfremmende klima i EU, styrkelse af frivilligorganisationerne, anerkendelse af frivilligaktiviteter osv.

Frivilligrådet bemærker desuden, at Kommissionen lægger op til, at såvel den frivillige sektor som andre parter, fx virksomheder, kan blive inddraget i gennemførelsen af det europæiske år. Frivilligrådet er meget positiv over for dette, da det er vigtigt, at de frivillige organisationer får indflydelse på, hvordan det europæiske år skal løbe af stablen, og at den frivillige verden og andre parter får mulighed for at byde ind med projekter og aktiviteter i løbet af året.

Frivilligrådet har dog et par enkelte bemærkninger til Kommissionens forslag.

På side 2, 2. afsnit i forslaget bliver det beskrevet, at frivilligt arbejde både kan øge sammenhængskraften og forbedre de frivilliges kompetencer, hvilket Frivilligrådet er meget enig i. I samme afsnit fremgår det imidlertid også, at ”I svære økonomiske tider er det så meget desto vigtigere, at EU erkender betydningen af frivilligt arbejde”.

Sætningen bliver ikke fulgt op, og man kan her blive bekymret for, hvad betydning der ligger i sætningen. Man kan fx få det indtryk, at de frivillige organisationers indsats kan erstatte den offentlige indsats, hvis der i svære økonomiske tider bliver behov for offentlige nedskæringer. Hvis sætningen skal forstås sådan, er det problematisk, da der i Danmark er tradition for, at den frivillige indsats udelukkende er et supplement til den offentlige indsats. Frivilligrådet vil derfor opfordre til en præcisering af teksten.

På side 24 i forslaget bliver de finansielle omkostninger for det europæiske år gennemgået. Her fremgår det, at hovedparten af EU-midlerne bliver afsat til aktiviteter inden for delmål 1 (skabelse af et frivilligfremmende klima i EU), og at det er inden for dette delmål, at medlemsstaterne kan ansøge om aktivitetsmidler til dækning af 80 % af udgifterne. Det betyder, at der kun bliver afsat midler til at gennemføre en temakonference inden for hhv. delmål 2 (stærkelse af frivilligorganisationerne) og delmål 3 (anerkendelse af frivilligaktiviteter) samt en oplysningskampagne og en afsluttende konference inden for delmål 4 (stærkelse af bevidstheden om værdien og betydningen af frivilligt arbejde).

Frivilligrådet er enig i, at delmål 1 er meget vigtigt, men Rådet vil samtidig opfordre til, at der også bliver afsat midler til at gennemføre andre typer aktiviteter inden for de resterende delmål. Rådet vil generelt opfordre til, at regeringen sikrer, at der bliver afsat midler, som man i det europæiske år kan anvende til aktiviteter inden for alle delmål. Derved vil det også blive muligt at gennemføre aktiviteter om vigtige emner som fx kapacitetsopbygning, netværksdannelse på tværs af organisationer samt anerkendelse af de kompetencer man tilegner sig som frivillig.

Frivilligrådet ser frem til et europæisk år for frivilligt arbejde i 2011, men Rådet vil samtidig gøre opmærksom på, at den frivillige sektor og dens udfordringer har flyttet sig markant siden det internationale frivillighedsår 2001.

Derfor vil Frivilligrådet opfordre til, at man gennemtænker, hvilke typer debatter og initiativer, der passer til den frivillige sektor år 2011. Frivilligrådet bidrager meget gerne til planlægningen og gennemførelsen af det europæiske år og foreslår, at man drøfter organisering og initiativer i en bredere kreds med deltagelse af bl.a. Frivilligrådet, Center for frivilligt socialt arbejde, Frivilligt Forum og Frivilligcentre og Selvhjælp Danmark (FriSe).

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Grundlæggende er FA positiv over for forslaget om et europæisk år for frivilligt arbejde.

For så vidt angår målsætningen om at medlemslandene skal indføre passende incitamenter for bl.a. virksomheder og arbejdsgivere til mere systematisk at anerkende de kompetencer og kvalifikationer, som tilegnes gennem det frivillige arbejde bemærkes, at virksomheder og arbejdsgivere allerede i dag må formodes at anerkende kompetencer og kvalifikationer fra det frivillige arbejde i det omfang dette er relevant.

Når det overvejes, om det er nødvendigt at indføre særlige incitamentsordninger, bør der lægges vægt på

- at virksomhederne og arbejdsgiverne ikke pålægges nye administrative byrder i forbindelse med incitamentsordningerne,
- at evt. incitamentsordninger ikke kan misbruges til at skade konkurrencen mellem virksomhederne, og
- at frivilligt arbejde i arbejdstiden forudsætter en aftale med arbejdsgiveren/virksomheden herom, fx i form af en lokal aftale for alle virksomhedens medarbejdere.

Endelig kan det til orientering oplyses, at Finansrådet sammen med en række frivillige organisationer arbejder med at etablere en frivillig gældsrådgivning til

udsatte borgere med særligt store gældsproblemer. Finansrådet tilbyder et kursus, der skal klæde de frivillige rådgivere på, og har anbefalet sine medlemsvirksomheder at lade halvdelen af den tid, medarbejderen bruger på det frivillige arbejde være i arbejdstiden, således at den anden halvdel er i medarbejderens fritid.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Center for frivilligt socialt arbejde finder det vigtigt, at frivilligt arbejde til stadighed sættes på dagsordenen, fordi det frivillige arbejde i betydeligt omfang bidrager til løsning af velfærdsopgaver og er med til at styrke samfundets sammenhængskraft via den enkeltes deltagelse i forpligtende fællesskaber.

Center for frivilligt socialt arbejde finder derfor også, at det er en rigtig god ide at markere 10 året for det Internationale Frivillighedsår 2001. Center for frivilligt socialt arbejde finder det positivt, at EU-kommissionen tager ansvar for at sætte fokus på området i et europæisk perspektiv.

De fire delmål for Frivillighedsåret 2011, som Kommissionen har udpeget, ligger i god tråd med, hvad der er interesse for i den frivillige sektor i Danmark. Center for frivilligt socialt arbejde finder det især positivt, at EU-kommissionen lægger vægt på, at man på europæisk plan såvel som nationalt involverer de frivillige organisationer og andre berørte parter således, at de får mulighed for at deltage i gennemførelse af arrangementer og herunder projekter, som sættes i værk i løbet af året.

Center for frivilligt socialt arbejde finder det afgørende, at der sikres en dækkende finansiering af de nationale aktiviteter i anledning af frivillighedsåret. Finansieringen er en grundlæggende forudsætning for en kvalificeret planlægning og gennemførelse af de særlige aktiviteter og skal sikre, at aktiviteterne i anledning af frivillighedsåret ikke finansieres af midler, der i forvejen er afsat til det frivillige område.

Supplerende kan oplyses, at erfaringerne og resultaterne fra Det Internationale Frivillighedsår 2001 var særdeles positive, og Frivillighedsåret 2001 bidrog i høj grad til at synliggøre sektoren bredt og skabe øget lokalt engagement og aktivitet. Ikke alene gav de mange arrangementer i løbet af 2001 de frivillige foreninger øget synlighed og gode erfaringer med samarbejde på tværs, arrangementerne var også en øjenåbner for mange lokale politikere og embedsmænd, som ved selvsyn fik konstateret mangfoldigheden og livskraften i den lokale frivillighed. Frivillighedsåret 2001 var uden tvivl med til at vitalisere kommende års samarbejder på tværs af foreninger, forskellige sektorområder lige fra kultur, idræt, social- og sundhedsområdet til samarbejde med kommunernes forvaltninger og institutioner i den offentlige sektor.

Center for frivilligt socialt arbejde bidrager gerne med ideer til markering af Frivillighedsåret 2011, ligesom vi stiller os til rådighed i forbindelse med planlægning og gennemførelse af mere generelle projekter – f.eks. omkring frivilligt/offentligt samarbejde eller i forhold til kapacitetsopbygning og kompetenceudvikling af frivillige sociale organisationer – og gerne i samarbejde med f.eks. Frivilligrådet, Frivilligcenter og Selvhjælp Danmark, Frivilligt Forum og andre relevante samarbejdspartner.

Vi tillader os at vedlægge et inspirationsnotat med foreløbige ideer til aktiviteter og projekter. Vi vil samtidig opfordre til, at Indenrigs- og Socialministeriet i samarbejde med andre berørte ministerier i begyndelsen af 2010 afholder et idé

seminar med deltagelse af bl.a. repræsentanter fra Frivilligrådet, et bredt udvalg af frivillige organisationer samt Center for frivilligt socialt arbejde med henblik på at skabe bred tilslutning til det Europæiske Frivillighedsår 2011.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens mål at styrke det frivillige arbejde og arbejde for en synlig og kvalificeret frivillig sektor. Regeringen kan generelt tilslutte sig idéen om at gennemføre et europæisk år 2011 for frivilligt arbejde og kan tilslutte sig det foreslåede budget.

11. Forhandlingssituationen

Alle medlemsstater har erklæret deres støtte til forslaget.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg.